

Sana lienee tuttu kirjoittajaa nuoremmillekin ihmisille, mutta monille ehkä vain leikkiemielisenä nimityksenä päällyysvaatteiden tilapäiselle säilytyspaikalle teatterissa, kirjastossa, ravintolassa ym.

Sattumalta luin Uleåborgs Tidningin 30.6.1881 ilmestyneestä numerosta, että kaupunginvaltuusmiehet olivat antaneet luvan narikkarakennuksen pystyttämiseen tähän kaupunkiin. Siis tasan 110 vuotta sitten. Ja juuri vähän aikaisemmin olin saanut nimimerkin avulialta ampakeijarilta konsuli **Aliilta** mainion valokuvan tuosta narikasta.

Tuosta! Tuota noin. . .

Avasin **Kustaa Hautalan** Oulun historian IV ja löysin siitä kokonaisen luvun otsikolla Narikka. Mutta annahan olla, sillä Hautala sanoo, että vasta 1883 päästiin rakentamaan sitä narikkarakennusta, joka oli sittemmin vuosikymmenet pystyssä. Aina sama juttu: hitaita ovat herrojen kiireet!

Sic!

Päätös kuitenkin tehtiin jo kesäkuussa 1881, minkä jälkeen sitten jossain vaiheessa piirustukset laati itse lääni-narkkitehti **F.W. Lüchou**. Hänen käsialaansa on mm. tuomiokapitulin nykyinen puutalo Rantakadulla. Hautunnosta siis vanhalle Narikalle jo tässä vaiheessa! Vilkaiskaamme vain kuvan vinkkelirakennuksen kannatinpylvästä ja -risteikköä!

Mutta mikä se Narikka oikein oli? Ja narikkakauppias. . .

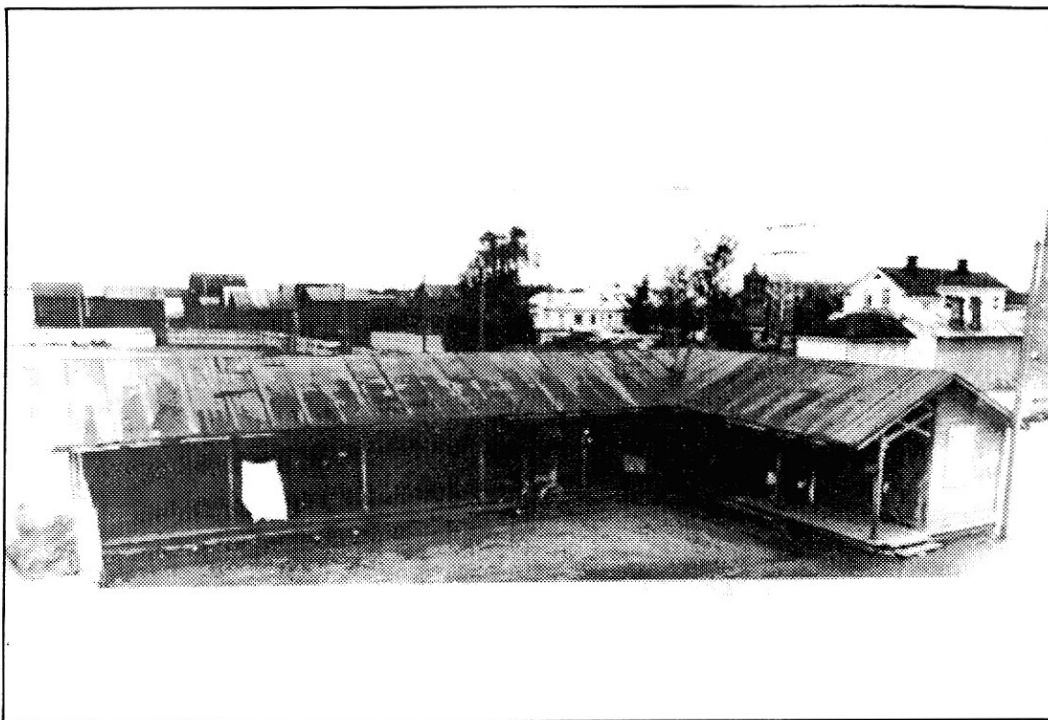
Hautala vain toteaa, että kun kaupungeissamme köyhät ihmiset olivat jo kauan harjoittaneet kotimaisten tuotteiden vähittäiskauppaa, niin vasta Krimin sodan jäl-

Oulu-lehti 17.10.1991

Valokuva: Ali Byströmin kokoelmat (kopio kauppias Erkki Jalosen seinätaulusta)

Panu

Narikka

Kenellä on vielä vanhempi kuva?

keen (1856) tällainen kauppias eli **narikkakauppa** pääsi vauhtiin Oulussa. Kuta enemmän kaupunkiin asettui työväkeä, sitä enemmän tarvittiin halpaa tavaraa eli se tavarana, joka oli "oikeiden" kauppiaiden puoleisissa, oli liian kallista.

Näinhän on pakko päätellä. Nälästäkin narikkakauppiat päästivät vähemmillä pennosilla.

Narikkatavaraa tarvitsivat myös mm. ylimaan tervansoutajat ja muu rahvas, joka asioi kaupungissa. Näin historioitsija. Mutta ne oikiat

kauppiat eivät kyllä näytä vähässä tyytyneen narikkakaupan järjestelyihin, olivat ne mitkä hyvänsä. Puolin ja toisin kirjoitettiin ja kanneltiin ja käytiin oikeutta.

Sic!
Narikkakauppaa kuitenkin käytiin, ensin Pakkihuoneentorilla, mutta jo 1863 maistraatti päätti siirtää narikkakauppiat Aleksanterintorille. Sellainen nimi oli jostain syystä annettu pienelle aukiolle, jonka kohdalta alkoi Teollisuuskatu eli nykyinen Albertinkatu. Pitkänkadun nimi ei kylläkään vielä silloin

ollut Aleksanterinkatu, vaan Läntinen pitkäkatu.

Rakennustakin paikalle suunniteltiin jo ajat sitten, mutta 20 vuotta kauppias kuitenkin käytiin pienistä lauttavajoista, joita näyttää olleen kaksi riviä "ja välissä käytävä eli jommoinkin katu".

Aika aikaa kutakin! Tulihan se sitten lopulta se oikeakin narikkarakennus, jonka me vanhat hyvin muistamme, vaikka emme ehkä kaikki niin ylen usein asioineetkaan. Taisinpä ostaa vain yhden lujasta kankaasta teh-

nyt mustat työhousut, joissa oli vaaleat raidat pituussuunnassa, vähän niin kuin "lönskotti- eli ministerihousuissa". Tavara oli usein kotona valmistettua, niin vaatteet kuin paljon muutakin.

Narikasta niin kuin torilta ja kauppahallista on muuten aloittanut varsin moni sittemmin keskustankin liike-elämässä näkyneet ja vaikuttaneet kauppias.

Tämän kuvani on konsuli Ali repronnut kauppias **E(rikki) Jalosen** myymälän seinänä koristavasta valokuvataulusta. Siitä keskustellessamme selvisi, että kuva on otettu n. 1955-6, jolloin rakennus oli jo osittain purettu. Aikaisemmin se jatkui purkukohdasta vasemmalle samanmittaisena ja päättyi vinkkeliin, kuten toinenkin pää. Keskellä, purkukohdassa oli leveähkö uloke, niin että rakennuskuvio muodosti ikään kuin E-kirjaimen. Aina-kin kartan mukaan!

Pitkä sivu oli n. 62 m.

Rakennuksessa ei ollut mitään lämmityslaitetta. Niinpä ei näy piipun piippua. Lopullinen purkaminen kai ajoittuu 1960-luvun taitteeseen. . . ?

Sic!

Valokuva lienee näpätty vastapäisen korkean Rukoushuoneen katolta. Oikealla on sittemmin purettu Karjapohjolan konttorirakennus, "Engelin tyyliä", vaikka oli-kin vasta n. 1900 prykätty. Halli sen vasemmalla puolella, merta vasten vanhat suolamakasiinit. Keskuskentälle pilkistää vasemman nurkan sivu.

Itse sanan **n a r i k k a** muistelen kerran selvittäneeni, mutta nyt Oulun historia heitti silmille sanan **räämäkauppa**, joka sekini pitäisi "suomentaa"!